

Samenvatting

Uit onderzoek blijkt dat landelijk ongeveer 400.000 kinderen extra bescherming en steun nodig hebben. Een deel van deze kinderen woont in Maastricht. De kwetsbaarheid van deze kinderen én de gemeentelijke verantwoordelijkheid voor de uitvoering van participatie, zorg, jeugdhulp en veiligheid vormen de aanleiding om extra aandacht te besteden aan het welzijn van deze kwetsbare kinderen. Het programma 'Kinderen op de Kaart' verbindt de verschillende projecten en beleidslijnen met elkaar.

Wij benoemen drie thema's waar wij samen aan werken. Door thema's te kiezen gestoeld op veiligheid, zorg en het belang van het kind brengen we focus in het programma aan. Wij willen ten eerste de veiligheid van kinderen vergroten, ten tweede zorgen voor stabiele omstandigheden als een kwetsbare jongere volwassen wordt, en ten derde hebben wij oog voor het kindbelang als de stabiele leefomgeving van een kind door handelen van ouders of opvoeders ongewenst en onredelijk in het gedrang komt.

Beslispunten

- Instemmen met de drie thema's waar 'Kinderen op de Kaart' het komend jaar extra aandacht aan besteedt:
 1. Bescherming tegen kindermishandeling (artikel 19 Verdrag inzake de rechten van het kind). Hierbij richten wij ons o.a. op het vergroten van de kennis van, en het verbeteren van het gebruik van de 'Kindcheck' en het kunnen toepassen van de stappen van de meldcode kindermishandeling om het draagvlak voor een melding te vergroten.
 2. Het versterken van de multidisciplinaire integrale samenwerking. Door hulpverlenende instanties, het onderwijs en de verschillende interne gemeentelijke afdelingen meer met elkaar te verbinden. Ruim voordat een (kwetsbare) jongere volwassen wordt. Dit wil zeggen dat we investeren in een veilige en goede overgang naar volwassenheid door daar vroegtijdig mee te starten (16^e levensjaar). Om een knip tussen 18- en 18+ te voorkomen. Voor de uitvoering hiervoor kunnen we aansluiten bij de pilot 18-/18+ die plaatsvindt in het kader van de Toekomstagenda Sociaal Domein Maastricht-Heuvelland 2022.
 3. Voorzien in een adequate levenstandaard van ieder kind o.a. wat betreft huisvesting (artikel 27 Verdrag inzake de rechten van het kind).

Hierbij gaan we ervan uit dat ieder kind een (t)huis heeft. Daarbij is het belangrijk dat bij uithuisplaatsingen ten gevolgen van handelingen van de ouders/opvoeders altijd rekening wordt gehouden met de belangen van het kind. Maak telkens een tijdige, zorgvuldige afweging van de genomen maatregel. Wanneer schaadt een maatregel meer dan het baat voor een kind.

Er zijn verschillende (risico)groepen als leidraad voor de analyse genomen. Hiervoor worden uiteenlopende projecten uitgevoerd of in gang gezet. Er wordt in deze nota gefocust op een drietal thema's, echter ook de andere actiepunten maken onderdeel uit van dagelijks beleid en uitvoering.

Door drie thema's te kiezen gestoeld op veiligheid, zorg en het belang van het kind wordt focus in het actieprogramma aangebracht. Er is gekozen voor deze drie thema's om ten eerste de veiligheid van kinderen te vergroten, ten tweede zorg te dragen voor goede stabiele omstandigheden als een kwetsbare jongere volwassen wordt, en ten derde oog te hebben voor het kindbelang als de stabiele leefomgeving van een kind door handelen van ouders of opvoeders ongewenst en onredelijk in het gedrang komt.

Besluit Burgemeester en Wethouders d.d. 6 maart 2018:

Conform

1. Aanleiding

Nederlandse kinderen voelen zich over het algemeen gelukkig.¹ Uit het Databoek van Kinderen in Tel, een initiatief van diverse belangenorganisaties, blijkt dat landelijk een groep kinderen, ongeveer 400.000, extra bescherming, aandacht en steun nodig heeft. Tevens blijkt uit dit Databoek dat er naast een landelijke tweedeling ook binnen een gemeente een tweedeling ontstaat als verschillende leefsituaties (eenoudergezin, inkomen, lidmaatschap sportverenigingen etc.) van kinderen in kaart worden gebracht. Deze gemeentelijke tweedeling is ook zichtbaar in Maastricht.²

Ook blijkt uit onderzoek dat circa 15% van alle jongeren tussen de 16 en 27 jaar kwetsbaar is doordat zij op een of meerdere leefgebieden problemen hebben. Het kan gaan om schulden, geen goede plek om te wonen, een complexe thuissituatie, verslaving, geen werk, schooluitval of een achterstand in ontwikkeling. Vaak is het een combinatie van meerdere aspecten. Met 18 jaar verandert er veel voor hen. Van de 'beschermende' omgeving van school en jeugdhulp vanuit de Jeugdwet, belanden zij in de vraaggerichte Wmo en de meer eisen stellende Participatiewet.³

Bovengenoemde tweedeling tussen buurten, de kwetsbaarheid van sommige jongeren in relatie tot de gemeentelijke verantwoordelijkheid voor de uitvoering van participatie, zorg, jeugdhulp en veiligheid vormen de aanleiding om extra aandacht te besteden aan kinderen en jongeren in Maastricht door middel van het actieprogramma 'Kinderen op de Kaart'.

'Kinderen op de Kaart' focust op het welzijn van kwetsbare kinderen. Zoals gezegd gaat het met een heel groot deel van de kinderen goed maar sommige kinderen hebben minder kans om zich gelijk en gezond te ontwikkelen door problemen thuis, gedragsproblemen, psychische problemen, leerproblemen etc. Deze kinderen lopen meer risico's om problemen te ontwikkelen omdat er geen evenwicht bestaat tussen de risicofactoren en de beschermende factoren.

De bijgevoegde analyse is tot stand gekomen door middel van interviews met betrokkenen van scholen, welzijnswerk, jeugdgezondheidszorg, team jeugd, participatie, jongerenteam en diverse beleidsmedewerkers. Tevens is gebruik gemaakt van beleidsdocumenten en onderzoeken.

¹ Unicef. Fairness for children. A league table of inequality in child well-being in rich countries.
https://rijkt.nl/asset/public/Magazine/RC13_eng.pdf

² In Maastricht zijn er een aantal gebieden die in de top 200 van Kinderen in Tel voorkomen. Dat is in dit geval niet positief. Het gaat hierbij om de postcodegebieden PC4: 6222, 6217, 6214, 6224 (KIT 2016).

³ <http://www.16-27.nl/over/over-ons/>

In de analyse zijn actiepunten geformuleerd. In voorliggende collegevoorstel 'Kinderen op de Kaart' worden hieruit drie thema's gekozen waar het komende jaar in gezamenlijkheid, met in- en externen, extra aandacht aan wordt besteed.

Als in Kinderen op de Kaart gesproken wordt over kinderen worden ook jongeren en adolescenten bedoeld. De leeftijdsgrens loopt tot en met 26 jaar (aansluitend bij de Participatiewet waarbij tot 27 jaar leren of werken het uitgangspunt is).

2. Context

Het voorstel vertoont een indirecte relatie met:

- Toekomstagenda Sociaal Domein Maastricht-Heuvelland 2022
- Coalitieakkoord 2014-2018
- Beleidsplan Jeugd 2014-2018
- Actieplan Armoedebestrijding 2016-2018 Maastricht
- Meerjarenprogramma Veiligheid Maastricht 2015 – 2018

Door de analyse voor 'Kinderen op de Kaart' ontstaat een overzicht van beleid- en uitvoering dat gericht is op kwetsbare kinderen en jongeren. Uit deze analyse zijn drie thema's gekozen waar de komende tijd extra aandacht aan wordt gegeven om de (in- en externen) samenwerking op deze thema's te optimaliseren in het belang van het kind.

3. Gewenste situatie

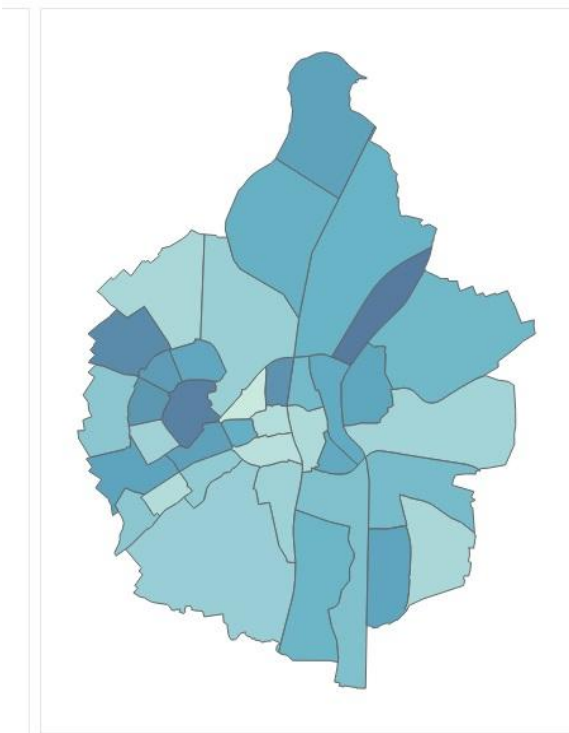
Kinderen op de Kaart levert een bijdrage aan het doel van de decentralisatie zoals beschreven in de Toekomstagenda Sociaal Domein 2022. Het doel van de decentralisaties van de Wmo 2015, de Participatiewet en de Jeugdwet, is (zo zelfstandig mogelijke) deelname aan de samenleving voor iedereen mogelijk te maken. Wanneer iemand ondersteuning nodig heeft, gebeurt dit op maat, vanuit het perspectief van het huishouden waar deze persoon toe behoort. De regie blijft bij de persoon zelf en/of de directe omgeving, tenzij dit niet mogelijk is. Daarbij wordt het systeemdenken vanuit de verschillende beleidskaders, wet- en regelgeving losgelaten.

Het Coalitieakkoord onderschrijft het binnen de jeugdzorg inzetten op preventie, vernieuwing en een ketenaanpak voor jongeren in een kwetsbare positie. Ten grondslag aan het Beleidsplan Jeugd ligt een visie die uitgaat van de kracht van de samenleving en een positief opvoedklimaat rond jongeren. Ouders zijn hiervoor als eerste verantwoordelijk. Maar ook het bredere netwerk levert een belangrijke bijdrage. De overheid komt in beeld als opvoeden en opgroeien niet vanzelf gaat. De gemeente is

dan (mede)verantwoordelijk voor ondersteuning, zorg of bescherming van jongeren. Dit alles vraagt om een andere manier van denken, werken en sturing van professionals, onderwijsinstellingen, opleidingsinstituten voor de zorg, en van ambtenaren en het gemeentebestuur.

Visueel kunnen ook onderwerpen op de kaart worden gezet door in de toekomst meer gebruik te maken van de Monitor Toekomstagenda. Hieruit blijkt bijvoorbeeld met betrekking tot de individuele voorzieningen dat 13,4% van alle jeugdigen t/m 17 jaar in Maastricht in 2017 een indicatie hebben voor jeugdhulp. Dat is een heel breed pakket van lichte tot zware arrangementen. De afbeelding hieronder laat zien hoe de verdeling is per buurt. Hoe donkerder het blauw hoe hoger het percentage jongeren met een indicatie jeugdhulp (individuele voorziening). In Nazareth, Brusselsepoort en Malberg wonen de meeste jongeren met jeugdhulp. In deze buurten ligt het aandeel tussen de 20 en 23%.

Figuur 1 Monitor Toekomstagenda –% individuele voorzieningen Jeugdhulp 0-17 jarigen per buurt

Kinderen en jongeren leven niet in één afgebakende (risico)groep. Middelengebruik, jeugdhulp, een uithuisplaatsing t.g.v. schuldenproblematiek, opgroeien met huiselijk geweld, het kan allemaal met elkaar samenhangen. Maar deze samenhang is niet eenvoudig in kaart te brengen en/of met oorzaak en gevolg te duiden. In de toekomst proberen we deze samenhang tussen verschillende risicofactoren beter in kaart te brengen.

In het actieplan armoedebestrijding 2016-2018 is ook expliciet aandacht voor kinderen in armoede. Kinderen zijn een aparte doelgroep in de aanpak van armoede. Want als zij hun ontwikkelkansen kunnen vergroten, ongeacht de situatie van hun ouders, dan werkt dat preventief naar hun toekomst toe.

In het meerjarenplan Veiligheid is nadrukkelijk gekozen voor de combinatie van preventie, integrale aanpak van de casuïstiek en inzet van casemanagement en –waar nodig- repressie: uitgangspunt is om samen met onze partners zorg te dragen voor een veilig klimaat voor onze jeugd en overlast en ander problematisch gedrag te voorkomen. Via veiligheid wordt o.a. uitvoering gegeven aan het meerjaren handhaving en preventieplan 'Jeugd, Alcohol en Omgeving' en het convenant de 'Gezonde en Veilige school'.

Naar aanleiding van de analyse is gekozen om in het actieprogramma 'Kinderen op de Kaart' te focussen op de volgende drie thema's:

1. Bescherming tegen kindermishandeling (artikel 19 Verdrag inzake de rechten van het kind).
Hierbij richten wij ons o.a. op het vergroten van de kennis van, en het verbeteren van het gebruik van de 'Kindcheck' en het kunnen toepassen van de stappen van de meldcode kindermishandeling om het draagvlak voor een melding te vergroten.
2. Het versterken van de multidisciplinaire integrale samenwerking. Door hulpverlenende instanties, het onderwijs en de verschillende interne gemeentelijke afdelingen meer met elkaar te verbinden. Ruim voordat een (kwetsbare) jongere volwassen wordt.
Dit wil zeggen dat we investeren in een veilige en goede overgang naar volwassenheid door daar vroegtijdig mee te starten (16^e levensjaar). Om een knip tussen 18- en 18+ te voorkomen. Voor de uitvoering hiervoor kunnen we aansluiten bij de pilot 18-/18+ die plaatsvindt in het kader van de Toekomstagenda Sociaal Domein Maastricht-Heuvelland 2022.
3. Voorzien in een adequate levensstandaard van ieder kind o.a. wat betreft huisvesting (artikel 27 Verdrag inzake de rechten van het kind).
Hierbij gaan we ervan uit dat ieder kind een (t)huis heeft. Daarbij is het belangrijk dat bij uithuisplaatsingen ten gevolge van handelingen van de ouders/opvoeders altijd rekening wordt gehouden met de belangen van het kind. Maak telkens een tijdige, zorgvuldige afweging van de genomen maatregel. Wanneer schaadt een maatregel meer dan het baat voor een kind.

Er is gekozen voor deze drie thema's om ten eerste de veiligheid van kinderen te vergroten, ten tweede zorg te dragen voor goede stabiele omstandigheden als een kwetsbare jongere volwassen wordt (niet van de radar verdwijnt en later opduikt kampend met grotere problemen) en ten derde oog te hebben voor het kindbelang als de stabiele leefomgeving van een kind door handelen van ouders of opvoeders ongewenst en onredelijk in het gedrang komt.

4. Effect op duurzaamheid en/of gezondheid

'Kinderen op de Kaart' draagt bij aan het verbeteren van de balans voor People en Prosperity. Intern zijn en worden medewerkers betrokken bij beleid en uitvoering waarin kinderen (indirect) een rol hebben. Door tijdig risico's voor kinderen te signaleren kunnen de beschermende factoren versterkt worden hierin spelen verschillende (f)actoren een rol (ouders, mentoren, kindfactoren, omgeving etc). Door middel van kennis van de meldcode kindermishandeling, kennis van de 'Kindcheck', bewustwording van de competenties en risico's voor de kwetsbare jongeren/adolescent en een zorgvuldige afweging van verschillende (soms op het eerste oog tegenstrijdige beleidsuitvoeringen) kunnen kansen en mogelijkheden voor de kinderen verbeteren.

Uit de analyse blijkt bijvoorbeeld dat medewerkers van het Veiligheidshuis opmerken dat zij, bij het netwerkoverleg risicojeugd, steeds vaker jongeren signaleren die tussen de 18 en 23 jaar oud zijn. Deze jongeren verdwijnen als ze 18 jaar worden vaak (tijdelijk) uit beeld. Als ze dan een tijd later, met grotere problemen, weer gesignaleerd worden is er geen eigen kracht meer om op in te zetten en te versterken. De problematiek van deze doelgroep wordt mede onderkend door de consulent kwetsbare jongeren, consulent participatie en externen zoals een medewerker van Jekerzicht, jongerenwerker en deelnemers aan het expertteam (zie beslispunt 2).

5. Effect op de openbare ruimte

Niet van toepassing.

6. Personeel en organisatie

Niet van toepassing.

7. Informatiemanagement en automatisering

Het verwerken van persoonsgegevens ten behoeve van de verbeterde "kindcheck" en/of de multidisciplinaire integrale samenwerking met andere instanties gebeurt in overeenstemming met de nieuwe Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) die op 25 mei a.s. van kracht wordt. Er zal hierover overleg worden gevoerd met de functionaris gegevensbescherming.

8. Financiën

Dit voorstel heeft geen financiële gevolgen.

Aanbestedingen

Niet van toepassing.

9. Participatie tot heden

Tot vandaag zijn raad en/of belanghebbenden (extern) nog niet betrokken geweest bij voorliggend voorstel. Voor de totstandkoming van de analyse van Kinderen op de Kaart is echter wel gesproken met diverse in- en externen. Er is o.a. gesproken met de volgende extern belanghebbenden: schoolcoach, intern begeleider, jongerenwerker, medewerkers VSO-school, medewerkers Jekerzicht, medewerkers Envida, medewerkers Veilig Thuis, deelnemers Expertteam.

Op 1 maart 2018 vindt er een training plaats voor medewerkers van de gemeente Maastricht. Tijdens deze training staat het welzijn van het kind centraal. Een professional binnen de gemeente levert bijdragen op zijn eigen gebied maar is tegelijkertijd ook een beschermer als het gaat om veiligheid bij kinderen. De interactieve training maakt onderdeel uit van het actieprogramma 'Kinderen op de Kaart' en wil stimuleren dat er gemeentebreed integraal naar vraagstukken gekeken wordt waarin kinderen/jongeren een rol spelen.

10. Voorstel

- Instemmen met de drie thema's waar 'Kinderen op de Kaart' het komend jaar extra aandacht aan besteedt:
 1. Bescherming tegen kindermishandeling (artikel 19 Verdrag inzake de rechten van het kind).

Hierbij richten wij ons o.a. op het vergroten van de kennis van, en het verbeteren van het gebruik van de 'Kindcheck' en het kunnen toepassen van de stappen van de meldcode kindermishandeling om het draagvlak voor een melding te vergroten.
 2. Het versterken van de multidisciplinaire integrale samenwerking. Door hulpverlenende instanties, het onderwijs en de verschillende interne gemeentelijke afdelingen meer met elkaar te verbinden. Ruim voordat een (kwetsbare) jongere volwassen wordt.

Dit wil zeggen dat we investeren in een veilige en goede overgang naar volwassenheid door daar vroegtijdig mee te starten (16^e levensjaar). Om een knip tussen 18- en 18+ te voorkomen. Voor de uitvoering hiervoor kunnen we aansluiten bij de pilot 18-/18+ die

plaatsvindt in het kader van de Toekomstagenda Sociaal Domein Maastricht-Heuvelland 2022.

3. Voorzien in een adequate levensstandaard van ieder kind o.a. wat betreft huisvesting (artikel 27 Verdrag inzake de rechten van het kind).

Hierbij gaan we ervan uit dat ieder kind een (t)huis heeft. Daarbij is het belangrijk dat bij uithuisplaatsingen ten gevolge van handelingen van de ouders/opvoeders altijd rekening wordt gehouden met de belangen van het kind. Maak telkens een tijdige, zorgvuldige afweging van de genomen maatregel. Wanneer schaadt een maatregel meer dan het baat voor een kind.

11. Uitvoering, evaluatie en vervolg

In 2018 wordt in gezamenlijkheid in- en extern gewerkt aan de uitvoering en concretisering van de drie gekozen thema's in 2018. Begin 2019 wordt met de intern betrokkenen de stand van zaken geëvalueerd.